

Felsőoktatási kompetenciamérés tanulságai

Tóth Péter¹, Pogátsnik Monika²

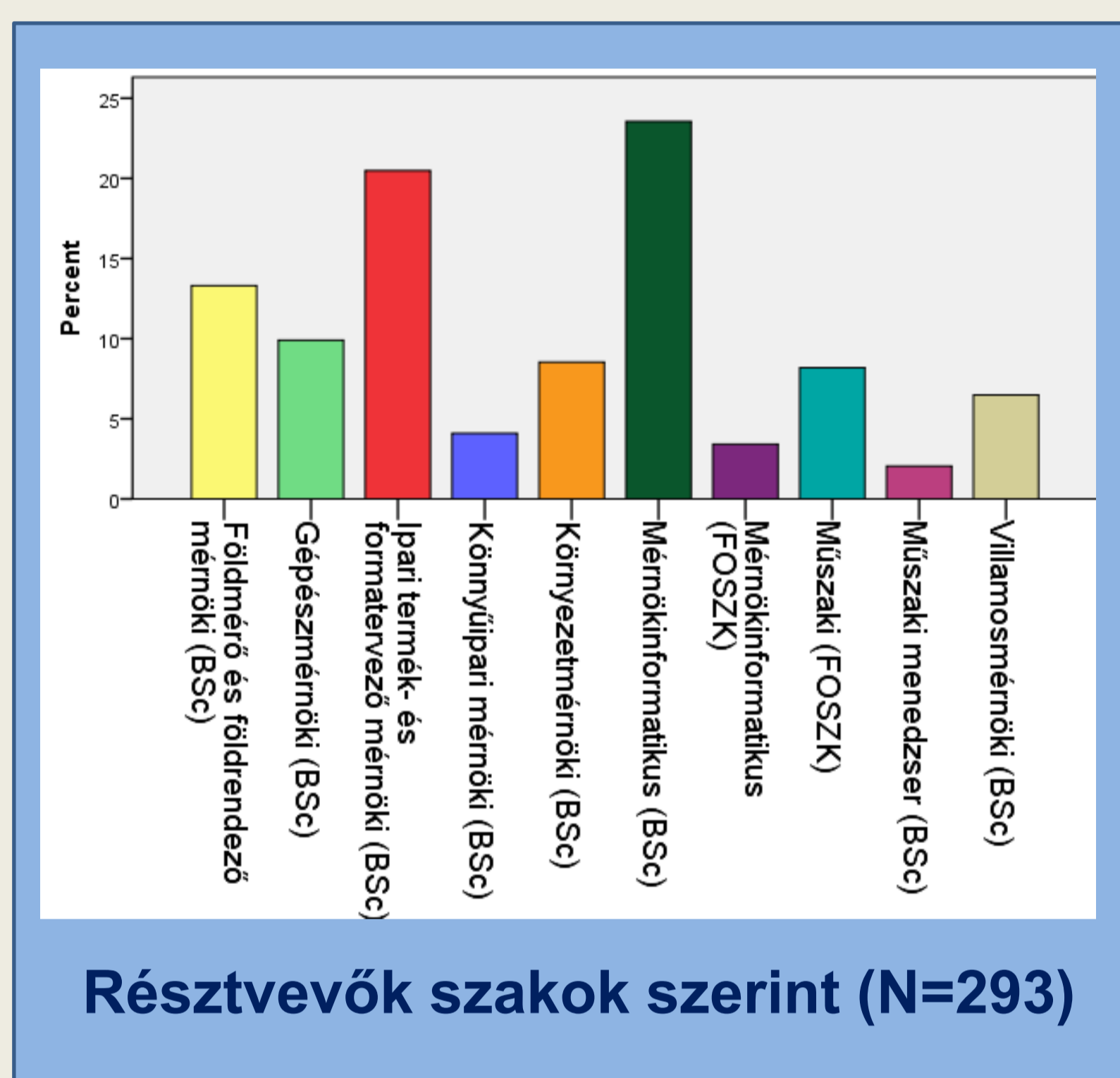
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem¹, Óbudai Egyetem²

Elméleti háttér

A hazai felsőoktatási intézményekben a hallgatók 30-35%-a nem szerez diplomát (Pusztai et al., 2019). Számos átfogó tanulmány foglalkozott ezzel a jelenséggel (pl. Vossensteyn et al., 2015), több modell is született a lemorzsolódást befolyásoló tényezők számbavételére (pl. Larsen et al., 2013), és sokféle javaslat megfogalmazódott a jelenség mérséklését illetően (pl. Kerby, 2015). A probléma hátterében az elit felsőoktatás tömegessé válása áll, a legjobbak mellett a kisebb-nagyobb hiányosságokkal rendelkezők is bekerülhetnek az egyetemekre.

A felsőoktatás nem készült fel kellően e probléma kezelésére. Ez többnyire felsőoktatás-pedagógiai kérdéseket feszeget főként a kis és közepes méretű egyetemeken, s bizonyos természet-tudományos – ide értve a műszaki képzéseket is – szakokon.

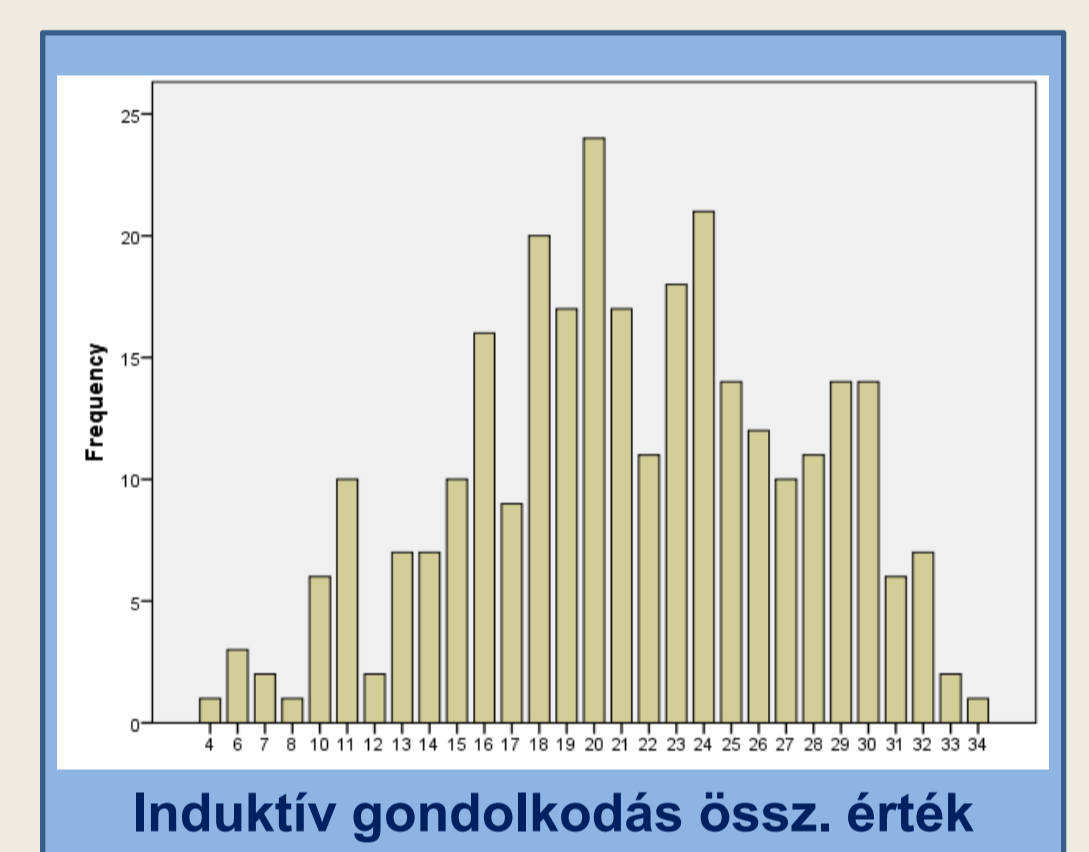
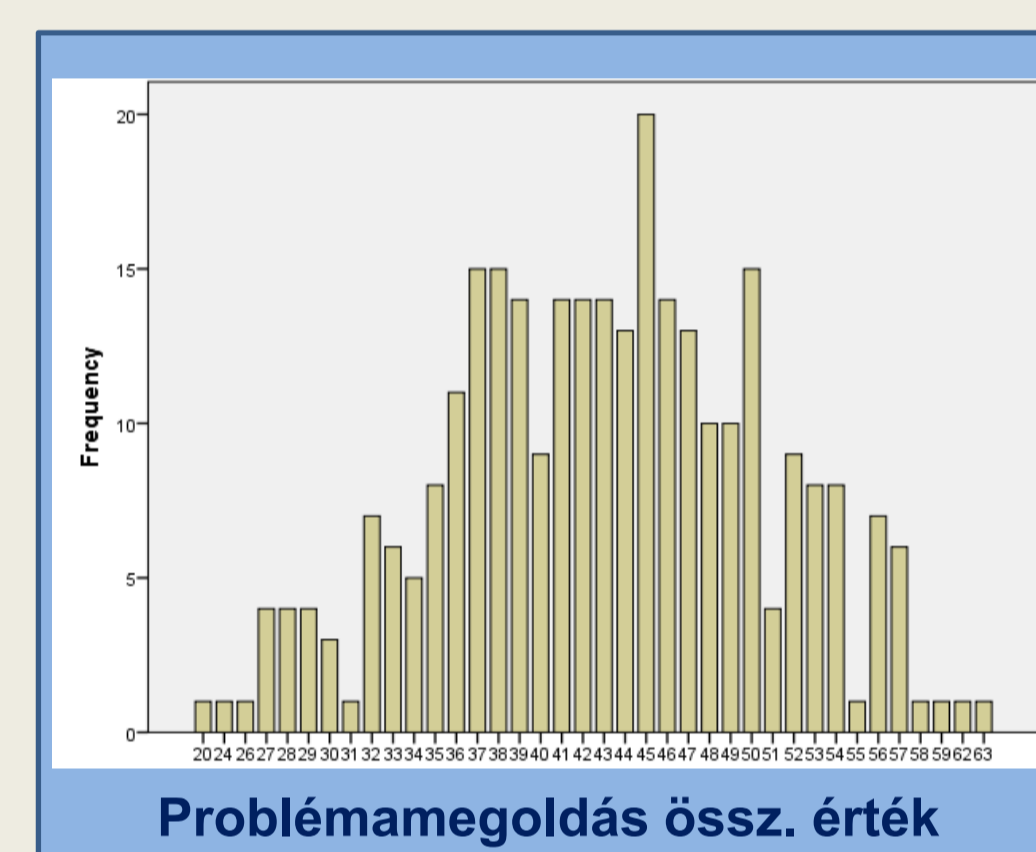
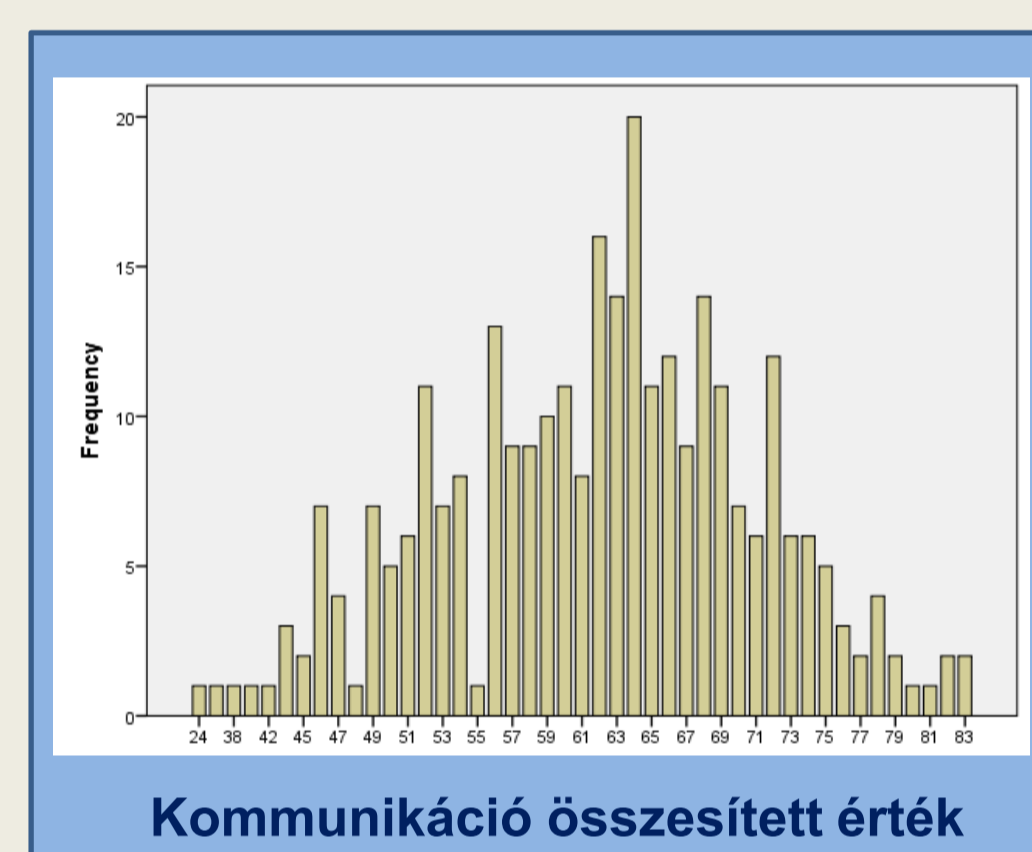
A „Fokozatváltás a felsőoktatásban” (2016) című szakpolitikai stratégia, cselekvési terv is célként fogalmazta meg a lemorzsolódás mértékének csökkentését, a diplomát szerettek számának emelését. Ehhez egyik javaslatként a kompetenciamérés bevezetését ajánlotta.

Módszerek

Az Óbudai Egyetem a fenti tapasztalatokat felhasználva, saját programot dolgozott ki a teljesítési, illetve megtartási arány növelése érdekében. Ennek részeként 2019-ben bevezetésre került az első évfolyamosok (293 fő) kompetenciamérése.

Olyan komplex mérőeszköz kidolgozását tűztük ki célul, ami egyetemünk műszaki profiljához kapcsolódva alkalmas a felvételt nyert hallgatók kommunikációs, problémamegoldó és inductív gondolkodási képességeinek mérésére.

Eredmények

Az észlelt kommunikációs készséget, valamint a problémamegoldó készséget egy-egy önértékelésen alapuló kérdéssorral vizsgáltuk, mely készségek között szignifikáns, közepesen erős, pozitív kapcsolatot találtunk ($r=0,437$; $p=0,000$). Magasabb értéket mértünk mind a kommunikációs ($F=3,868$; $p<0,05$), mind a problémamegoldó ($F=4,3045$; $p<0,05$) készség esetén a duális képzésben tanuló diákok körében.

A gondolkodási képesség vizsgálatára nem-verbális tesztet alkalmaztunk. Vizsgálatunk alapján az alábbi megállapítások tehetők:

- A matematika és magyar érettségi eredmények jól előre jelzik az inductív gondolkodás fejlettségét ($F=7,622$; $F=3,329$; $p<0,05$).
- Az érettségi és a tanulmányok megkezdésének időpontja minél távolabb esik egymástól, annál jobb eredményeket kaptunk ($F=4,368$; $p<0,05$).
- A hat-, illetve a nyolcosztályos, úgynevezett tehetséggondozó gimnáziumban érettségizettek szignifikánsan jobb eredményeket értek el, mint a négyosztályos gimnáziumban, illetve a szakgimnáziumban végzett társaik.
- A szakok vonatkozásában a klasszikus mérnök-képzésben résztvevők gyengébb eredményt értek el, mint a műszaki menedzser társaik.
- Az időráfordítás és a teszteredmények vonatkozásában három klaszter sikerült kialakítani, amelyek szignifikánsan különböznek egymástól: (1) átlagos eredményt elérő, feladataiban szorgalmasak, „kitartóak”; (2) átlagos eredményt elérő, feladataikban „igyekvők”; (3) átlag alatti eredményt elérő, feladataikat „összezsapók”.

A kutatás eredményeinek felhasználása

A kutatás eredményei kétféle módon is hozzájárulhatnak a lemorzsolódás csökkentéséhez.

- A hallgatók visszajelzést kapnak kompetenciáik fejlettségi szintjéről és fejlesztési módjairól.
- Az oktatók módszertani ajánlásokat kapnak, javítva ez által is az oktatás minőségét, hatékonyságát.

Szakirodalom

Pusztai, G., Kovacs, K., Markos, V., Demeter-Karaszi, Z., Eniko, M. (2019): Civic engagement and the resources of persistent students and the reasons of dropout in higher education. Hungarian Educational Research Journal, 9(2), p270-287.

Larsen, M. S., Kornbeck, K. P., Kristensen, R. M., Larsen, M. R. & Sommersel, H. B. (2013): Dropout Phenomena at Universities: What is Dropout? Why does Dropout Occur? What Can be Done by the Universities to Prevent or Reduce it? A systematic review. Copenhagen: Danish Clearinghouse for Educational Research. Kerby, M. (2015): Toward a New Predictive Model of Student Retention in Higher Education: An Application of Classical Sociological Theory. Journal of College Student Retention Research: Theory and Practice, Research, Theory & Practice, 2(17), 138-161.

Vossensteyn, H., Kottmann, A., Jongbloed, B., Kaiser, F., Cremonini, L., Stensaker, B., Hovdhaugen, E., Wollscheid, S. (2015): Dropout and Completion in Higher Education in Europe. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

